

TORNION VARHAISKASVATUKSEN TOIMINTAVUOSISUUNNITELMA 2017-2018

1. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajat:

syyslukukausi: 1.8.2017-22.12.2017, toimitaan supistetusti ajalla 27.12.2017-5.1.2018 _____
syysloman ajankohta/ päivystys: 16-20.10.2017, päivystys Putaan vuoropäiväkoti _____
joululoman ajankohta/ päivystys: 27.12.2017-5.1.2018, päivystys Putaan vuoropäiväkoti _____
kevtlukukausi: 8.1.2018-29.6.2018, heinäkuussa toimitaan supistetusti, päivystys Putaan vuoropäiväkoti _____
hiihto-/talviloman ajankohta/ päivystys: 5.3.-9.3.2018, päivystys Putaan vuoropäiväkoti _____
päiväkodin aukioloajat: klo 6.30-17.00, Putaan vuoropäiväkoti avoinna klo 5.00-23.00 _____
Päiväkodit on suljettuna 3.8.2018 henkilökunnan koulutuksen vuoksi.

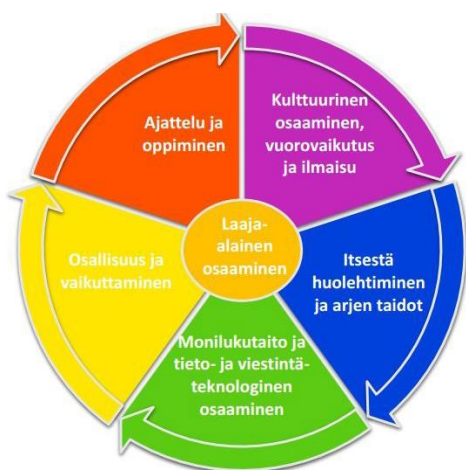
Toimintamuotoina: Päiväkoti, vuoropäiväkoti, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus.
Henkilöstö: varhaiskasvatuspäällikkö, aluejohtajat, vastaavat lastentarhanopettajat, lastentarhanopettajat, erityislastentarhanopettajat, lastenhoitajat, avustajat ja perhepäiväkodeissa perhepäivähoitajat.
Sivistysltk 13.9.2017 § 33

2. Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelu pohjautuu valtakunnallisiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2016.

Varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa ja sen toteuttamista kuvaa kokonaisvaltaisuus. Tavoitteena on edistää lasten oppimista ja hyvinvointia sekä laaja-alaista osaamista (kuvio 1). Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten yhdessä ideoima sekä henkilöstön johdolla suunniteltu toiminta täydentävät toisiaan. Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta (kuvio 2) läpäisee kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden.

Leikki on keskeinen toimintatapa varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tarjota lapsille mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin. Leikki edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Leikissä lapsi oppii, mutta lapselle itselleen leikki ei ole tietoisesti oppimisen väline vaan tapa olla ja elää sekä hahmottaa maailmaa. Kokemukset, jotka herättävät lapsissa tunteita, uteliaisuutta ja kiinnostusta, virittävät leikkiin. Jokaiselle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien/ huoltajien ja lapsen kanssa.

Kuvio 1

Kuvio 2

3. Oppimisen alueet:

Kielten rikas maailma

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten **kielellisten taitojen** ja **valmiuksien** sekä **kielellisten identiteettien** kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieleen, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen. Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Lasten kielen kehityksen keskeiset osa-alueet varhaiskasvatuksessa:

Vuorovaikutustaitojen kehittymisen kannalta lasten kokemukset kuulluksi tulemisesta ja siitä, että heidän aloitteisiinsa vastataan, ovat tärkeitä. Lasten **kielen ymmärtämisen taitoja** tuetaan runsaan kielellisen mallintamisen avulla. Johdonmukainen toiminnan sanallistaminen ja keskusteleminen tukevat lasten sanavarannon kehittymistä. Tarvittaessa käytetään kuvia, esineitä ja tukiviittomia.

Lasten **puheen tuottamisen taitojen** kehittymistä seurataan ja ohjataan. Lapsia rohkaistaan puhumaan eri tilanteissa sekä aikuisten että toisten lasten kanssa.

Lasten **kielen käyttötaitoja** ohjataan ja kielen käyttöä pohditaan yhdessä lasten kanssa eri tilanteissa. Tavoitteena on tilannetietoisien kielen käytön vahvistuminen.

Lasten kielellinen ilmaisu monipuolistuu, kun heidän **kielellinen muistinsa** ja **sanavarantonsa** laajenee. Lähiympäristön eri kielten havainnointi tukee lasten **kielitietoisuuden kehittymistä**.

Vuorovaikutustaidot	Kielen ymmärtämisen taidot	Puheen tuottamisen taidot	Kielen käyttötaidot	Kielellinen muisti ja sanavaranto	Kielitietoisuus
Kehittyvät kielelliset identiteetit					

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Kielitietoisuuden kehittäminen lauluin ja loruin. Eri kielet huomioidaan esimerkiksi ruotsi, englanti ja mahdolliset muut lapsiryhmässä edustettuna olevat kielet.

Torniolaakson murteen ylläpitäminen arjessa.

Lasten sanavaraston rikastuttaminen mm. satujen ja keskustelujen kautta.

Kirjastopalveluja hyödynnetään (kirjasto/ kirjastoauto)

Lasten ilmaisutaidon kehittäminen ja vahvistaminen esimerkiksi roolileikkien ja draaman avulla.

Kuuntelutaitojen harjoittelu

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään saduttamista (satunopat, kuvakerronta), kirjoja luetaan päivittäin.

Loru-, laulu-, satu- ja porinatuokioita pidetään viikoittain.

Monilukutaitoa herätellään arjessa; kirjaimet, numerot, logot, kuvat havainnoidaan.

Tarvittaessa lapselle tehdään S2 -suunnitelma.

Ilmaisun monet muodot

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten **musiikillisen, kuvallisen** sekä **sanallisen ja kehollisen ilmaisun** kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Musiikillinen ilmaisu:

Tutustutaan erilaisiin soittimiin, tuetaan lasten omaehtoista soittimien käyttöä, mukaanlukien keuhosoitimet.

Tapailtaan rytmejä.

Osallistutaan musiikkitapahtumiin/ konsertteihin ja hyödynnetään päiväkotivierailuja mahdollisuuksien mukaan.

Opetellaan laululeikkejä ja pidetään musiikki-/ laulu-/ ja soittohetkiä.

Lasten kanssa kuunnellaan erilaista musiikkia ja opetellaan itse tuottamaan musiikkia.

Kuvallinen ilmaisu:

Tutustutaan erilaisiin välineisiin, materiaaleihin ja tekniikoihin, oppimisympäristöinä niin sisä- kuin ulkotilat. Käytetään myös luonnonmateriaaleja.

Annetaan lasten kokea elämyksiä kuvallisen ilmaisun parissa. Yhteistyötä tehdään Aineen taidemuseon ja kansalaisopiston kanssa.

Lapselle mahdollistetaan osallistuminen ja oma luova työskentely.

Sanallinen ilmaisu:

Pidetään lasten kanssa porinatuokioita.

Vahvistetaan lasten tunnetaitoja hyödyntämällä valmiita aineistoja.

Vuorovaikutustaitoja kehitetään draaman keinoin. Lasta kannustetaan ja rohkaistaan ilmaisemaan itseään arjen tilanteissa.

Kehollinen ilmaisu:

Lapsia ohjataan ja opastetaan suhtautumaan omaan kehoon myönteisesti. Heitä rohkaistaan ilmaisemaan itseään myös kehollaan. Mahdollistetaan luova liikkuminen eri oppimisympäristöissä; tanssi, draama, satuliikunta, jumppa, kontaktileikit, satuhieronta jne.

Kohdataan lapsi ja lapsen tarpeet sukupuolisensitiivisesti, sallivasti ja yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo huomioiden; pidetään esim. roolivaatteet esillä ja lasten saatavilla

Minä ja meidän yhteisömme

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään **eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista**. Toiminnassa voidaan käyttää monipuolisesti esimerkiksi satuja, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa, erilaisia mediasisältöjä sekä vierailijoita, vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue tukee erityisesti lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet: Eettinen ajattelu ja katsomuskasvatus:

Tunnekasvatus arjen erilaisissa tilanteissa - tunteiden nimeäminen, tunnistaminen, ilmaiseminen sekä tunteiden ja tekojen erottaminen. Hyödynnetään valmiita, tarjolla olevia tunnetaitoaineistoja. Pohditaan lasten kanssa rakentavia ristiriitojen ratkomistapoja, hyviä tapoja.

Toiminnassa otetaan huomioon lapsiryhmän lasten eri kulttuuritaustat ja katsomukset, ohjataan itsen ja toisten kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Huomioidaan toimintavuoden aikana suomalaiseen kulttuuriin kuuluvat juhlapyhät. Tehdään yhteistyötä huoltajien ja esim. seurakunnan kanssa.

Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus:

Mennyt aika - Kalevalan päivä, perinneleikit, mahdolliset isovanhempien vierailut ja museokäynnit. Nykyisyys - Toimintavuoden aikana tutustutaan Tornion seudun paikallisiin piirteisiin/ tapahtumiin - jokimaiset, Ruotsin rajan läheisyys, lähiympäristöön tutustuminen.

Suomen 100 -juhlavuoden huomiointi, Suomen historiaan tutustuminen lapsilähtöisesti.

Tuleva-aika - osallistetaan lapset toiminnan suunnitteluun erilaisin tavoin.

Mediakasvatus:

Hyödynnetään mediaa dokumentoinnin ja lapsia kiinnostavan tiedon hakemisen välineenä. Tutkitaan asioita yhdessä lasten kanssa. Pyritään ajanmukaistamaan varhaiskasvatuksen välineistöä määrärahojen puitteissa.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten **matemaattisen ajattelun** kehittymistä sekä vahvistaa myönteistä suhtautumista matemaatiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös **ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta**. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Matemaattisen ajattelu:

Arjen tilanteiden ja leikin kautta innostetaan lapsia havainnoimaan ja tutkimaan, toiminta- ja oppimisympäristön muotoja, kokoja, värejä, numeroita jne. Avataan matemaattisia käsitteitä -lukumääriä, lukuja, enemmän-vähemmän vertailu jne. pelien ja leikkien kautta, kannustimena esim. pelipassi, pelitarat.

Ympäristökasvatus:

Tutustutaan lähiympäristöön, hyödynnetään Metsä-Mörri -aineistoa. Tutkitaan luontoa ja luonnon ilmiötä, kerätään luonnonmateriaaleja, havainnoidaan vuodenaikojen vaihtelu. Kannustetaan kestävään kehitykseen esim. kierrätykseen.

Teknologiakasvatus:

Tutkitaan, kokeillaan ja rakennetaan yhdessä lapsen kanssa ja kannustetaan heitä luovuuteen ja lapsilähtöiseen suunnitteluun.

Kasvan, liikun ja kehityksen

Kasvan, liikun ja kehityksen oppimisen alueeseen sisältyy **liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen** liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Liikkuminen:

Tornion varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmassa, jonka tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus (varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti). Liikkuminen on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Lapsen liikkuminen on sisäänrakennettuna hoitopäivään, osana tavalista arkea. Yhteistyö huoltajien kanssa, osallisuus.

Liitteessä Tornion liikunnan vuosikello (liite1).

Ruokakasvatus:

Tutustutaan lasten kanssa erilaisiin ruokiin monipuolisesti - maistellaan, haistellaan, tunnustellaan. Keskustellaan lasten kanssa ruoasta, mistä sitä saa (mahdollinen lähiruoka), ja ruoan tarpeellisuudesta terveydelle. Luodaan positiivinen asenne ruokaan ja ruokailutilanteisiin -aikuisen esimerkki on tärkeä. Ohjataan lapsia keskustellen erilaisten ruokakulttuurien kunnioittamiseen.

Terveys ja turvallisuus:

Opastetaan lapsia huolehtimaan hygieniasta. Selitetään lapsille levon merkitys terveydelle ja kasvulle. Käydään läpi terveyden kannalta merkittäviä näkökulmia niin ravinnon kuin liikunnan kannalta. Vanhempien kanssa yhteistyö on tärkeä.

4. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Kehityksen ja oppimisen tuki on osa laadukasta varhaiskasvatuksen toimintaa ja kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Varhaiskasvatuksessa tunnustetaan lapsen tuen tarve ja järjestetään tarkoituksenmukaista tukea tarpeen ilmettyä. Riittävän aikaisella ja oikein kohdennetulla tuella voidaan edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. (Liitteenä lopussa: Tuen polku varhaiskasvatuksessa -kaavio). Samalla voidaan ehkäistä lapsen ongelmien syntymistä, kasvamista ja monimuotoistumista. Varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti.

Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat **lapsen vahvuudet sekä oppimiseen ja kehitykseen liittyvät tarpeet**. Kehityksen ja oppimisen tuki rakentuu lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi kokee itsensä hyväksytyksi omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Kannustamalla lasta ja antamalla hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä.

Vaikeuksia ehkäistään ennalta **pedagogisilla järjestelyillä ja erilaisilla työtavoilla**. Näihin kuuluvat muun muassa suunnitelmallinen toiminnan eriyttäminen, ryhmien joustava muuntelu ja oppimisympäristöjen muokkaaminen. Selkeä päiväjärjestys ja päivittäisten toimintojen rytmittäminen tukevat kaikkia lapsia.

Lapsen tuen tarve voi olla **lyhytaikaista ja vähäistä**. Silloin voi riittää yksittäinen tuen muoto tai järjestelyt, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman nopeasti ja varhaisessa vaiheessa. Osa lapsista tarvitsee **enemmän ja säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tuen muotoja toisiaan täydentävinä**.

Lapsen tarvitsema tuki, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen sekä niihin liittyvät vastuut ja työnjako kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- henkilöstön mitoittamiseen ja ryhmärakenteeseen liittyvät ratkaisut
- lapsen tukeen liittyvät ratkaisut esimerkiksi, toiminnan eriyttäminen, lapsikohtainen ohjaaminen, pienryhmätoiminta tai viittomien ja kuvien käyttö
- tulkitsemis- ja avustamispalvelut sekä apuvälineiden käyttö

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa
- lapsen tuen toteuttamisen vastuut
- erityisasiantuntijoiden, kuten erityislastentarhanopettajan palvelujen käyttö
- sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio
- mahdollisten kuljetusten järjestelyt ja vastuut

Tuen seuranta ja arviointi

- tavoitteiden toteutumisen seuranta
- tukitoimien vaikutusten arviointi sekä arviointiajankohdat.

Tornion varhaiskasvatuksessa on käytettävissä erityislastentarhanopettajien ja puheterapeutin palvelut. Lisäksi on mahdollisuus hankkia muita lapsen kehityksen tueksi tarpeellisia palveluita ostopalveluina. Tornio on mukana toiminnallisen osallisuuden hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on kaikkien lasten osallistumisen mahdollistaminen.

Lapsen kasvun, opetuksen ja hoidon tukemiseksi tehdään tarvittaessa monialaista yhteistyötä eri asiantuntijoiden kanssa. Tuen asioissa korostuu vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön merkitys. (kts. tuen polku varhaiskasvatuksessa -kaavio)

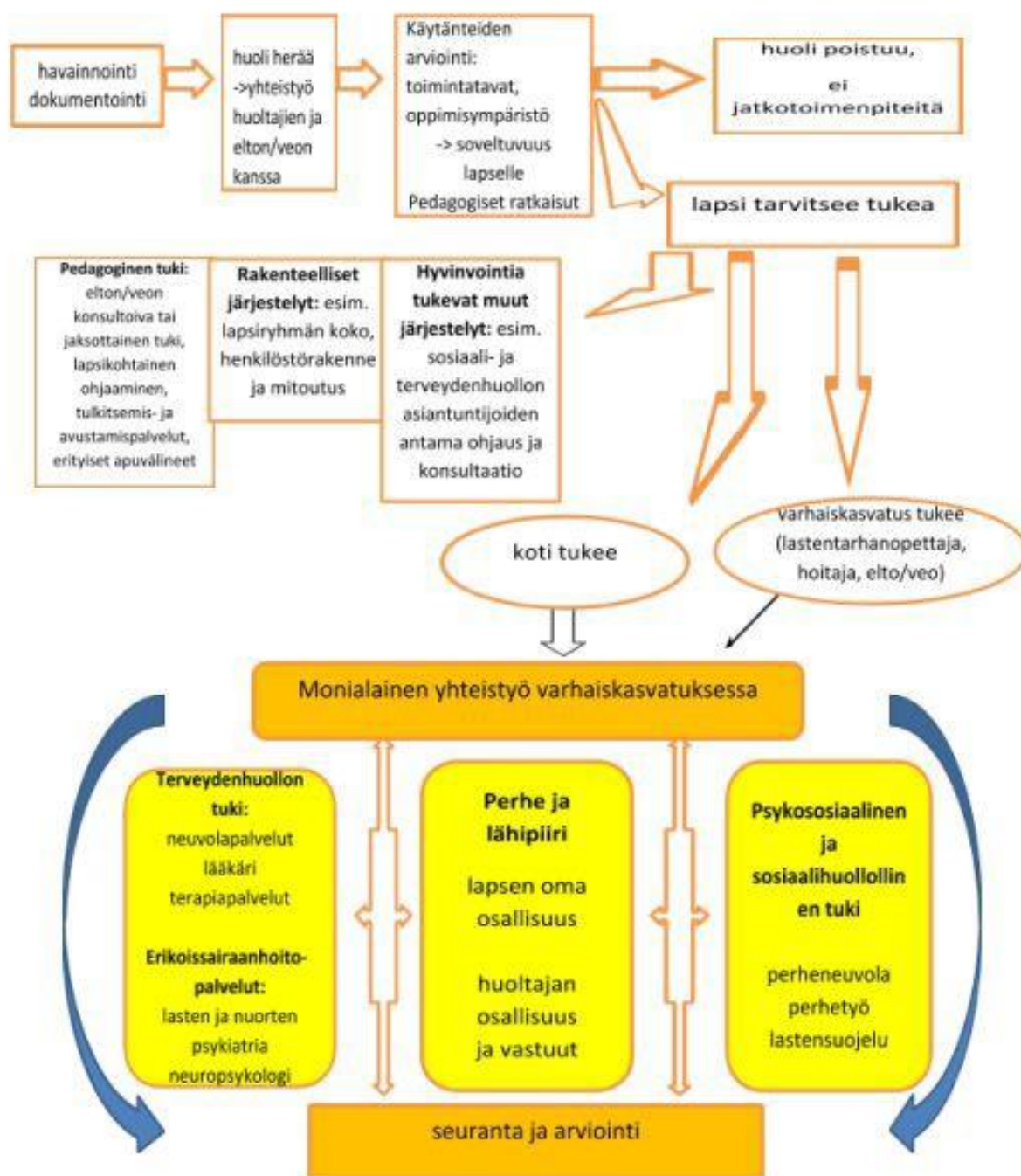
Varhaiskasvatuksen kehittyvä toimintakulttuuri

Tuen polku varhaiskasvatuksessa

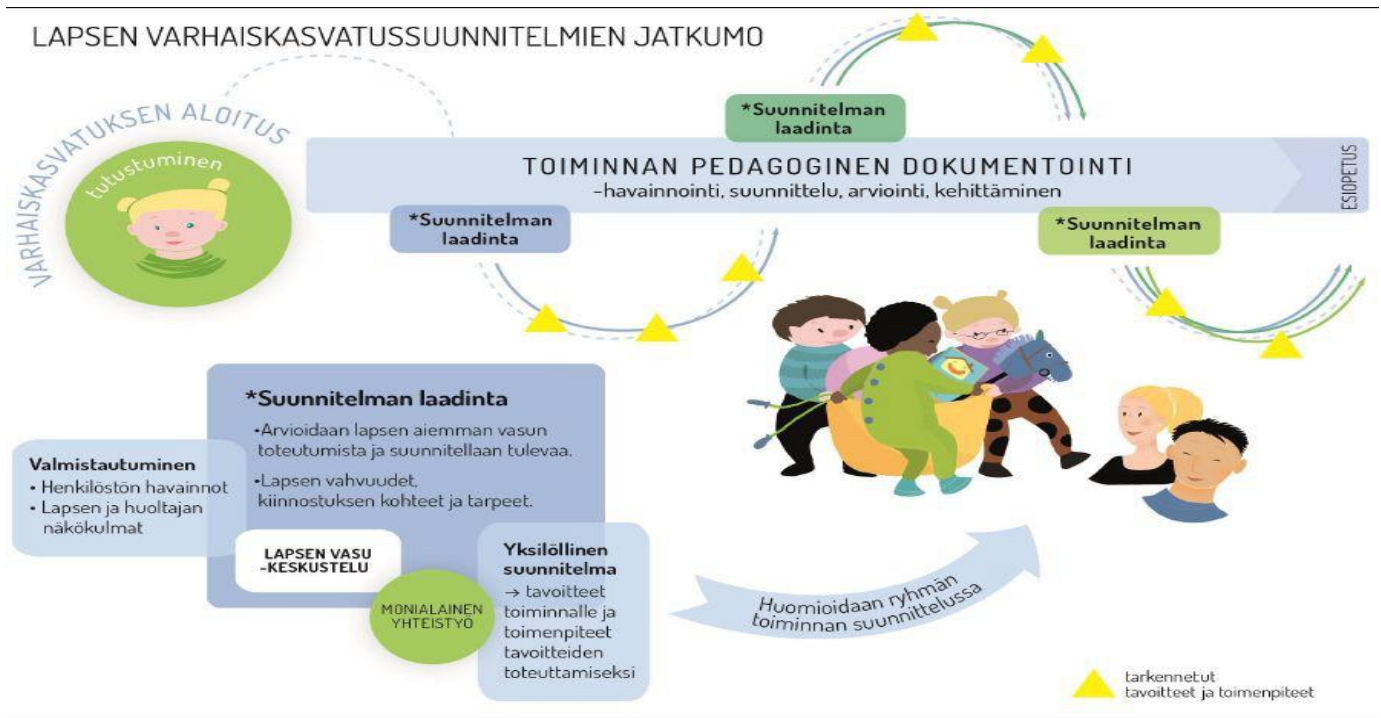
Varhaiskasvatuksessa painotetaan vaikeuksien ennaltaehkäisyä pedagogisilla järjestelyillä ja erilaisilla työtapoilla mm. suunnitelmallinen toiminnan eriyttäminen, ryhmien joustava muuntelu ja oppimisympäristöjen muokkaaminen, selkeä päiväjärjestys, päivittäisten toimintojen ryhmittäminen. Lapsen tuen tarve voi olla lyhytaikaista ja vähäistä tai tarvittaessa tuki voi säännöllistä ja useampia toisia täydentäviä tuen muotoja sisältävää.

5. Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää. Varhaiskasvatuksen toimintaa arvioidaan ja kehitetään kansallisen tason sekä järjestäjä-, yksikkö- ja yksilötason näkökulmista. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoissa päiväkodit, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus.

Lapsilta, huoltajilta ja muilta yhteistyötahoilta saatua palautetta kerätään ja hyödynnetään laadun ylläpitämisessä ja parantamisessa. Arvioinnin keskeiset tulokset julkistetaan.

Arviointisuunnitelma: Mitä, miten, milloin, ketkä, kuka vastaa?

Lasten ja huoltajien osallisuus on tärkeä tekijä varhaiskasvatuksen onnistumiselle ja kehittämiselle. Jokaiselle varhaiskasvatuksen piirissä olevalle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet. Tämä tehdään yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa. Suunnitelmaan kirjataan tavoitteet toiminnalle ja niiden toimivuutta arvioidaan toimintavuoden aikana.

Henkilöstö arvioi toimintaansa, toimintakulttuuriaan, oppimisympäristöjään niin yhteisesti kuin yksilöinä erilaisilla arviointityökaluilla, joita on seudullisesti luotu Lapin yliopiston kanssa toteutetussa koulutuksessa. Arviointikeskusteluja käydään päiväkotien tiimipalaverissa ja perhepäivähoidon hoitajailloissa. Myös lapset ja huoltajat osallistetaan arviointiin keskusteluiden sekä kyselyjen kautta.

Arviointia suoritetaan jatkuvasti arjessa ja sen on toiminnan kehittämisen pohjana.

TORNION VARHAISKASVATUKSEN LIIKUNNAN VUOSIKELLO

Vuosikello muodostaa rungon, jota toteutetaan ikä- ja kehitystaso sekä toimintaympäristö huomioiden.

SYKSY

- tutustumisleikit
- retket lähiympäristöön
- yhteinen liikuntatapahtuma
- Metsämörri-retket /luontoliikunta alkaa
- yleisurheilu: juoksu, hyppääminen, heittäminen
- kehontuntemusleikit
- perusliikuntataidot: kävely, juoksu, hyppääminen, kiipeily
- liikunta- ja sääntöleikit

TALVI

- satu- ja musiikkiliikunta
- tasapainotaidot
- välineliikunta: telineradat
- perinneleikit
- talviliikunta
- lumirakentaminen

KEVÄT

- kävelyretket lähiympäristöön
- Metsämörri- /luontoliikunta
- pihapelit ja -leikit

KESÄ

- perusliikuntataidot
- juoksuleikit
- vesileikit
- mailapelit